ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 20. mája 2010 *

Vo veci C-308/08,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 10. júla 2008,

Európska komisia, v zastúpení: S. Pardo Quintillán a D. Recchia, splnomocnené zástupkyne, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Španielskemu kráľovstvu, v zastúpení: N. Díaz Abad, splnomocnená zástupkyňa, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalovanému,

* Jazyk konania: španielčina.

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory J.-C. Bonichot, sudcovia C. W. A. Timmermans, K. Schiemann, P. Kūris a L. Bay Larsen (spravodajca),

generálna advokátka: E. Sharpston,
tajomník: R. Grass,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou Komisia Európskych spoločenstiev navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Španielske kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice Rady 92/43/EHS z 21. mája 1992 o ochrane prirodzených biotopov a voľne žijúcich živočíchov a rastlín (Ú. v. ES L 206, s. 7; Mim. vyd. 15/002, s. 102, ďalej len „smernica o biotopoch"), ako je vyložená v rozsudkoch z 13. januára 2005, Dragaggi a i. (C-117/03, Zb. s. I-167) a zo 14. septembra 2006, Bund Naturschutz in Bayern a i. (C-244/05, Zb. s. I-8445), ako aj z článku 12 ods. 4 tejto smernice v súvislosti s projektom úpravy poľnej cesty vedúcej z Villamanrique de la Condesa (Sevilla) do El Rocío (Huelva) (ďalej len „projekt úpravy poľnej cesty").

Právny rámec

Právo Únie

2 Podľa odôvodnenia č. 6 smernice o biotopoch „v snahe zabezpečiť obnovenie a udržanie prirodzených biotopov a druhov európskeho významu v priaznivom stave ochrany

je potrebné označiť osobitne chránené územia, aby sa vytvorila súvislá európska ekologická sústava podľa špecifikovaného časového rozvrhu“.

3 Podľa článku 3 ods. 1 smernice o biotopoch „vytvorí sa súvislá európska ekologická sústava osobitných chránených území pod názvom Natura 2000. Táto sústava, pozostávajúca z lokalít, v ktorých sa vyskytujú typy prirodzených biotopov uvedených v prílohe I a prirodzené biotopy druhov uvedené v prílohe II, umožní udržanie typov prirodzených biotopov a biotopov druhov a v prípade potreby obnovenie priaznivého stavu ochrany v ich prirodzenom rozsahu“.

4 Článok 4 smernice o biotopoch znie takto:

„1. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 1) a príslušných vedeckých informácií každý členský štát navrhne zoznam lokalít uvádzajúci, ktoré typy prirodzených biotopov v prílohe I a ktoré druhy v prílohe II, ktoré sú udomácnené na jeho území, sa v týchto lokalitách nachádzajú. …

Tento zoznam sa predloží Komisii do troch rokov od oznámenia tejto smernice, spolu s informáciami o každej lokalite. …

2. Na základe kritérií stanovených v prílohe III (etapa 2) a v rámci ktoréhokoľvek z piatich biogeografických regiónov uvedených v článku 1 písm. c) bode iii) a tiež celého územia uvedeného v článku 2 ods. 1 zriadi Komisia po dohode s každým členským štátom návrh zoznamu lokalít európskeho významu [ďalej len ‚LEV‘], navrhnutých členskými štátmi, uvádzajúci tie lokality, v ktorých sa vyskytuje jeden alebo viac typov prioritných prirodzených biotopov alebo prioritných druhov.

...

Zoznam lokalít vybraných ako [LEV], identifikujúci tie lokality, ktoré predstavujú jeden alebo viac typov prirodzeného miesta výskytu alebo prioritné druhy prijme Komisia v súlade s postupom stanoveným v článku 21.

...

5. Len čo je lokalita zaradená do zoznamu podľa tretieho pododseku odseku 2, podlieha článku 6 ods. 2, ods. 3 a ods. 4.“

5 Medzi druhmi európskeho významu uvedenými v prílohe II smernice o „biotopoch“ sa ako prioritný druh nachádza *Lynx pardina* (ďalej len „rys španielsky“). Článok 1 písm. h) tejto smernice vymedzuje „prioritné druhy“ ako „druhy uvedené v bodoch g) i), za zachovanie ktorých má Spoločenstvo mimoriadnu zodpovednosť z hľadiska pomeru ich prirodzeného rozšírenia, ktoré patrí do územia uvedeného v článku 2“.

6 Článok 6 smernice o biotopoch, ktorý upravuje systém ochrany LEV, v odseku 2 stanovuje:

„Členské štáty podniknú primerané kroky, aby sa na osobitne chránených územiach predišlo poškodeniu prirodzených biotopov a biotopov druhov, ako aj rušeniu dru-

hov, pre ktoré boli územia označené za chránené, pokiaľ by takéto rušenie bolo podstatné vo vzťahu k cieľom tejto smernice.“

7 Článok 12 ods. 4 smernice o biotopoch znie takto:

„Členské štáty vytvoria systém monitorovania náhodného odchytu a usmrcovania živočíšnych druhov uvedených v prílohe IV [písm.] a). Na základe zhromaždených informácií členské štáty zabezpečia ďalší výskum alebo podniknú ochranné opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že náhodný odchyt a usmrcovanie nemá výrazný negatívny vplyv na príslušný druh.“

8 Rys španielsky sa nachádza medzi druhmi uvedenými v prílohe IV písm. a) smernice o biotopoch.

Skutkové okolnosti a konanie pred podaním žaloby

9 Španielske kráľovstvo navrhlo v decembri 1997 zapísať chránené územie Doñana medzi LEV najmä z dôvodu prítomnosti rysa španielskeho.

10 V novembri 1999, čiže medzi obdobím, keď bol zápis tejto lokality navrhnutý, a obdobím, keď Komisia túto lokalitu zapísala medzi LEV, bol prijatý projekt úpravy poľnej cesty. Táto poľná cesta sa dotýka a prechádza časťou chráneného územia Doñana.

11 Vzhľadom na to, že úprava tejto cesty sa uskutočnila bez prijatia opatrení potrebných na zamedzenie negatívneho vplyvu na životné prostredie, a to najmä na rysa španielskeho, 1. apríla 2004 zaslala Komisia Španielskemu kráľovstvu výzvu, v ktorej mu vytýkala, že si nesplnilo najmä povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článkov 6 a 12 smernice o biotopoch.

12 V záujme zohľadnenia už citovaného rozsudku Dragaggi a i. zaslala Komisia 4. júla 2006 Španielskemu kráľovstvu dodatočnú výzvu. Komisia v tejto výzve uvádza, že Španielske kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo smernice o biotopoch, tak ako je vyložená v uvedenom rozsudku, ako aj z článku 12 ods. 4 tejto smernice. V tejto súvislosti Komisia pripomenula význam prítomnosti rysa španielskeho na území, kde sa uskutočnil projekt úpravy poľnej cesty, pričom uviedla, že prebudovanie tejto poľnej cesty na cestnú komunikáciu rozdeľuje prirodzený biotop uvedeného druhu a vystavuje ho nebezpečenstvu náhodného usmrtenia, pretože ochranné opatrenia nemožno považovať za primerané.

13 Rozhodnutím 2006/613/ES z 19. júla 2006, ktorým Komisia v súlade so smernicou 92/43 prijala zoznam území európskeho významu pre stredomorskú biogeografickú oblasť (Ú. v. EÚ L 259, s. 1), zapísala na tento zoznam chránené územie Doñana.

14 Listom z 25. septembra 2006 Španielske kráľovstvo odpovedalo, že po vykonaní nápravných opatrení nedošlo ku žiadnej ďalšej kolízii a že sa ukázalo, že ochranné opatrenia v značnej miere znížili, avšak nevylúčili riziko kolízie.

15 Vzhľadom na to, že porušenie práva Únie naďalej pretrvávalo, Komisia vydala 18. októbra 2006 odôvodnené stanovisko, v ktorom zopakovala svoje výhrady, a vyzvala Španielske kráľovstvo, aby dosiahlo súlad s týmto stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho doručenia.

16 Španielske kráľovstvo v odpovedi z 18. decembra 2006 zaslalo správu, ktorú vypracovala Junta de Andalucía, v ktorej sa znova zdôrazňuje skutočnosť, že po vykonaní nápravných opatrení nedošlo ku žiadnej kolízii s rysom španielskym.

17 Komisia naďalej považovala situáciu za neuspokojivú, a preto podala 10. júla 2008 predmetnú žalobu.

O žalobe

O prvom žalobnom dôvode, ktorý sa týka údajného nesplnenia povinnosti nepovoliť zásah, ktorý by mohol vážnym spôsobom ohroziť ekologické vlastnosti dotknutej lokality, ktorá žalovanému členskému štátu vyplýva zo smernice o biotopoch

Tvrdenia účastníkov konania

18 Komisia tvrdí, že Španielske kráľovstvo sa tým, že uskutočnilo úpravu predmetnej poľnej cesty bez vykonania príslušných ochranných opatrení, dopustilo zásahu, ktorý vážne narušil ekologické vlastnosti navrhnutej LEV, keďže sa táto lokalita považovala za nevyhnutne potrebnú pre populáciu rysa španielskeho.

19 Napriek nápravným opatreniam prijatým španielskymi orgánmi tento zásah do územia, ktoré je osobitne citlivé, pokiaľ ide o prežitie rysa španielskeho, rozdelil biotop tohto druhu, sťažil migráciu mladých rysov, ako aj kontakt medzi rôznymi „oblasťami výskytu", a vystavil najmä mladých jedincov nebezpečenstvu usmrtenia v dôsledku kolízie. Následkom toho vzniká nebezpečenstvo vymiznutia tohto prioritného druhu, čo je v rozpore s povinnosťami vyplývajúcimi zo smernice o biotopoch, tak ako boli vyložené judikatúrou Súdneho dvora.

20 Španielske kráľovstvo odpovedalo, že regionálna cestná komunikácia vedúca z Villamanrique de la Condesa do El Rocío vždy bola a stále je asfaltovou cestou, ktorú sa andalúzske orgány rozhodli vhodným spôsobom zachovať. Z tohto dôvodu sa nemožno domnievať, že došlo k zásahu, ktorý by vážne ohrozil ekologické vlastnosti lokality. Za predpokladu, že by sa tak stalo, Španielske kráľovstvo prijalo nepochybne opatrenia smerujúce k tomu, aby nedošlo k zásahu do životného prostredia.

Posúdenie Súdnym dvorom

21 Treba pripomenúť, že podľa smernice o biotopoch sú členské štáty povinné, pokiaľ ide o lokality, ktoré sú prirodzeným prostredím pre typy prirodzených biotopov a/alebo prioritné druhy a ktoré boli identifikované s cieľom ich zápisu na európsky zoznam, prijať vhodné ochranné opatrenia na udržanie vlastností uvedených lokalít. Členské štáty preto nemôžu povoliť zásahy, ktoré by mohli vážne ohroziť ekologické vlastnosti tejto lokality. Platí to najmä v prípade, keď zásah predstavuje riziko, že dôjde k vymiznutiu prioritných druhov, ktoré sa nachádzajú v uvedenej lokalite (pozri v tomto zmysle rozsudok Bund Naturschutz in Bayern a i., už citovaný, body 44 a 46).

22 Komisia však Španielskemu kráľovstvu vytýka, že povolilo zásah, ktorý vážne ohrozil ekologické vlastnosti navrhnutej LEV a ktorý predstavuje riziko, že dôjde k vymiznutiu rysa španielskeho, ktorý je prioritným druhom, a ktorého prítomnosť v predmetnej lokalite je jedným z dôvodov, ktorým žalovaný členský štát odôvodňoval návrh na zápis chráneného územia Doñana medzi LEV.

23 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že v rámci konania o nesplnení povinnosti prináleží Komisii, aby preukázala existenciu údajného nesplnenia povinnosti. Komisia musí Súdnemu dvoru predložiť dôkazy nevyhnutné

na to, aby preveril existenciu tohto nesplnenia, bez toho, aby sa mohla odvolať na akúkoľvek právnu domnienku (pozri rozsudky zo 4. októbra 2007, Komisia/Taliansko, C-179/06, Zb. s. I-8131, bod 37, a z 10. septembra 2009, Komisia/Grécko, C-416/07, Zb. s. I-7883, bod 32).

24 Je nesporné, že prvé asfaltovanie poľnej cesty vedúcej z Villamanrique de la Condesa do El Rocío sa dokončilo v roku 1989. Pokiaľ ide o projekt predmetnej úpravy, jeho vykonanie bolo povolené vo februári 2000 a bolo podmienené prijatím opatrení, akými sú postavenie priechodov pre živočíchy, umiestnenie príslušného značenia a osadenie oplotenia, ktoré bráni živočíchom v prechode pozdĺž trasy prechádzajúcej zalesnenou oblasťou, ktorá je pre ochranu rysa španielskeho najpriaznivejšia. Úprava poľnej cesty bola dokončená v júli 2001. Postupne však došlo k vykonaniu súboru dodatočných nápravných opatrení, ktoré boli dokončené v novembri 2004. Zo spisu vyplýva, že hoci asfaltovanie nezmenilo trasu cestnej komunikácie ani jej rozmery, zmenilo sa jej užívanie, a to zmenou poľnej cesty na cestnú komunikáciu. Táto úprava spôsobila zvýšenie hustoty cestnej premávky, najmä osobných vozidiel, a zvýšenie rýchlosti vozidiel, ktoré touto oblasťou prechádzajú.

25 Vo všeobecnosti je nesporné, že líniové dopravné stavby môžu predstavovať skutočnú prekážku pre niektoré druhy, na ktoré sa vzťahuje smernica o biotopoch, a rozdelením oblasti ich prirodzeného výskytu prispievať k endogamii a genetickým zmenám v rámci týchto druhov. Nezdá sa však, že predmetná úprava má skutočný vplyv na rozdelenie biotopu rysa španielskeho.

26 V tejto súvislosti treba zdôrazniť nasledujúce.

27 Zo štúdie o sčítaní populácie rysa španielskeho v Španielsku a Portugalsku [GUZMÁN, J. N. a i.: *El Lince ibérico (Lynx pardinus) en España y Portugal – Censo – diagnóstico*

de sus poblaciones. Ministerio de Medio Ambiente, 2004] vyplýva, že približne polovica populácie rysa španielskeho žijúca na chránenom území Doñana sa sústreďuje na 20 % jej plochy, presnejšie tam, kde sa nachádza veľká časť populácie zajacov, ktoré sú ich hlavným zdrojom potravy.

28 Ďalej z dôvodu nedostatku zajacov na 75 % plochy oblasti výskytu rysa španielskeho došlo k zníženiu počtu oblastí rozmnožovania z približne 12 na maximálne 8.

29 Okrem iného zo zhrnutia záverečnej správy o činnosti, ktorú vypracovali španielske orgány a ktorá sa týka obdobia od 1. júla 2002 do 30. júna 2006 (*Recuperación de poblaciones de Lince ibérico en Andalucía*. Proyecto Life č. 02NAT/E/8609, Consejería de Medio Ambiente, Septiembre 2006), vyplýva, že je dôležité podporovať prepojenia medzi rôznymi teritóriami, ktoré sú útočiskom populácie rysa španielskeho v regióne Doñana, lebo táto populácia je rozdelená do menších „oblastí výskytu", medzi ktorými sa pohybujú migrujúci jedinci.

30 Zo spisu predovšetkým vyplýva, že pôvodná oblasť výskytu, ktorá je najdôležitejšia pre mláďatá rysa španielskeho, sa nachádza v zalesnenej oblasti Coto del Rey na chránených územiach Doñana a Matasgordas v rámci národného parku Doñana. Z tejto oblasti migrujú mladé rysy španielske dvoma základnými smermi, a to jednak na sever, pričom prechádzajú cez asfaltovú poľnú cestu vedúcu z Villamanrique de la Condesa do El Rocío, a jednak na západ.

31 V novembri 2006 sa však na účel zabezpečenia priechodnosti uvedenej cesty a zabezpečenia možnosti prekonať oplotenie, ktoré bolo výsledkom úpravy tejto cesty na regionálnu cestnú komunikáciu, postavilo osem priechodov pre živočíchy a dva mostíky.

32 Je pravda, že podľa správy WWF/Adena zo septembra 2007 [*Informe sobre el camino agricola asfaltado Villamanrique de la Condesa (Sevilla) – El Rocío (Huelva)*] sa zriadené priechody pre živočíchy ukázali byť nepoužiteľné a neužitočné z dôvodu koncepčných chýb a nedostatku údržby alebo z nevykonania dodatočných nápravných opatrení.

33 V technickej správe vypracovanej poradenskou firmou Inerco v novembri 2006 na žiadosť obce Villamanrique de la Condesa [Informe Técnico sobre las medidas correctoras adoptadas en las obras de adecuación del firme de la via Villamanrique – El Rocío (Sevilla – Huelva)] sa však uvádza, že počet priechodov pre živočíchy prechádzajúce predmetnú cestu, ako aj ich koncepcia sa považovali za prispôsobené vlastnostiam cestnej komunikácie, ktorú mali spriechodniť. Ich funkčnosť bola obmedzená len v prípade výnimočných dažďov.

34 Ako tvrdila Komisia citujúc hodnotiacu správu o účinnosti nápravných opatrení zavedených na vyasfaltovanej poľnej ceste vedúcej z Villamanrique de la Condesa do El Rocío (*Informe de seguimiento de la eficacia de las medidas correctoras establecidas en el camino agrícola asfaltado Villamanrique de la Condesa – El Rocío*. Junta de Andalucía Consejería de Medio Ambiente, 16 marzo de 2008), pokiaľ sa využívanie priechodu rysom španielskym v období medzi marcom 2006 a februárom 2007 podarilo preukázať len v štyroch prípadoch, je rovnako pravda, že v tomto období celková odhadovaná populácia rysa španielskeho v parku Doñana nedosahovala ani 50 jedincov. Navyše v záverečnej správe o činnosti uvedenej v bode 29 tohto rozsudku sa konštatuje už preukázaná skutočnosť, že medzi rôznymi oblasťami regiónu Doñana dochádza k migrácii jedincov rysa španielskeho. Z tohto dôvodu sú podľa hodnotiacej správy priechody pre živočíchy dostatočne pokryté vegetáciou, aby zvieratá tieto priechody používali, a ich vstupné plošiny sú dokonale prístupné.

35 Ako sa uvádza v spomenutej záverečnej správe o činnosti, vďaka odchytu 13 exemplárov a programu chovu sa navyše v zajatí narodili dve mláďatá z chovu pochádzajúceho z populácie regiónov Andujar Cardeña a Doñana. To predstavovalo krok vpred, pokiaľ ide o zachovanie súčasnej genetickej rozmanitosti.

36 Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti sa nemožno domnievať, že z právneho hľadiska bolo dostatočne preukázané, že uskutočnenie projektu úpravy poľnej cesty malo samo osebe skutočný vplyv na rozdelenie biotopu rysa španielskeho v regióne Doñana.

37 Pokiaľ ide o údajné zvýšené riziko kolízie, ktorému po uskutočnení projektu úpravy poľnej cesty môžu byť vystavené rysy španielske pochádzajúce z uvedeného regiónu, treba konštatovať nasledujúce.

38 Komisia citovala predbežný návrh dokumentu s názvom „Trvalá mobilita, bezpečnosť cestnej premávky a zachovanie voľne žijúcich živočíchov v regióne Doñana“ (*Borrador, Movilidad sostenible, seguridad vial y conservación de la faune silvestre en la comarca de Doñana*), ktorý poskytli španielske orgány 18. decembra 2006, kde sa uvádza, že kolízie rysov španielskych vozidlami sa stali pre tieto rysy žijúce v regióne Doñana jednou z hlavných príčin úmrtnosti a sú tak významným faktorom pre budúce prežitie populácie. Podľa tohto predbežného návrhu prispeli k zhoršeniu situácie dva hlavné faktory, a to zvýšenie počtu asfaltových ciest, najmä v poslednom desaťročí dvadsiateho storočia, a zvýšenie hustoty cestnej premávky v celom regióne z dôvodu zvýšenia využívania tak hlavných ciest na turistické a obchodné účely, ako aj asfaltových poľných ciest.

39 Podľa štúdie uvedenej v bode 27 tohto rozsudku zahynulo v regióne Doñana v období 2000 – 2003 desať rysov španielskych v dôsledku kolízie. Je však nesporné, že v tomto období na poľnej ceste vedúcej z Villamanrique de la Condesa do El Rocío zahynul v dôsledku kolízie len jeden rys španielsky.

40 V roku 2004 bol na tejto ceste usmrtený ďalší rys španielsky.

41 Je však nesporné, že od uskutočnenia dodatočných nápravných opatrení v novembri 2004 nebol na uvedenej ceste zrazený žiaden rys španielsky, prinajmenšom nie do ukončenia písomnej časti konania na Súdnom dvore, ktorá sa skončila 23. februára 2009.

42 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že uvedené nápravné opatrenia spočívajú v prijatí opatrení obmedzujúcich rýchlosť a v zavedení značenia, v osadení oplotenia proti stavovcom, ako aj v zriadení priechodov pre živočíchy, mostíkov a drenáží.

43 Vzhľadom na opatrenia obmedzujúce rýchlosť a značenia, zo správy Inerco citovanej v bode 33 tohto rozsudku, vyplýva, že opatrenia odrádzajúce vodičov prekročiť povolenú rýchlosť prijaté španielskymi orgánmi umožnili na dotknutej poľnej ceste pozorovať zníženie rýchlosti premávky v porovnaní s tou, ktorá bola zaznamenaná pred niekoľkými rokmi.

44 Z analýzy chráneného územia Doñana uskutočnenej v roku 2006 (*Estudio de 2006 del Parque Natural de Doñana*) však vyplýva, že priemerné rýchlosti zaznamenané na uvedenej ceste prekračujú povolenú rýchlosť.

45 V tejto súvislosti zo správy uvedenej v bode 34 tohto rozsudku vyplýva, že hoci sa v súčasnosti zdá, že prijaté opatrenia priniesli dobré výsledky, môžu byť všetky prijaté opatrenia zlepšené prostredníctvom kontrol rýchlosti, intenzívnejšou údržbou všetkých zariadení, či dokonca prijatím nových opatrení.

46 Pokiaľ ide o oplotenie, správa WWF/Adena citovaná v bode 32 tohto rozsudku uvádza, že oplotenie nebolo osadené pozdĺž celej poľnej cesty vedúcej z Villamanrique

de la Condesa do El Rocío, pretože na úseku dlhom približne 3 kilometre na jednej strane cesty toto oplotenie chýba. Na tomto úseku tak nedošlo k zabráneniu prenikania rysa španielskeho na cestu. Podľa správy Inerco citovanej v bode 33 a 43 tohto rozsudku sa osadenie oplotenia uskutočnilo v celom rozsahu a opatrenia, ktoré boli v tejto súvislosti prijaté, sa musia vo vzťahu k sledovaným cieľom považovať za primerané, aj keď na účel zabezpečenia celistvosti oplotenia je nevyhnutá jeho kontrola. Okrem toho náhodné otvorenie niektorých častí oplotenia by výnimočne umožňovalo preniknutie živočíchov na cestu.

47 V hodnotiacej správe citovanej v bode 34 a 45 tohto rozsudku sa uvádza, že ide o 11 000 metrov uvedenej poľnej cesty prechádzajúcej chráneným územím Doñana, pričom prvých 9 300 metrov, ktoré zodpovedajú zalesnenej oblasti predstavujúcej priaznivý biotop pre rysa španielskeho, je po oboch stranách cesty oplotených. Zvyšných 1 700 metrov nie je oplotených, lebo cesta prechádza záplavovou zónou a slúži ako brod počas veľkých záplav. Okrem toho sa tam nenachádzajú stromové porasty ani kroviny, pretože toto územie slúži ako pasienky.

48 Z dokumentu vypracovaného na podnet Národnej komisie pre ochranu prírody Španielskeho kráľovstva s názvom „Technické predpisy týkajúce sa koncepcie priechodov pre faunu a obvodových oplotení“ (*Prescripciones técnicas para el diseño de pasos de fauna y vallados perimetrales*), na ktorý odkazuje Komisia, navyše vyplýva, že pre rysy španielske sa odporúča oplotenie z uzlového alebo zváraného pletiva, ktoré musí dosahovať výšku dva metre od zeme. Nemožno pritom spochybniť, že oplotenie, o ktoré ide v prejednávanej veci, zodpovedá odporúčaným špecifikáciám, ktoré na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia vo svojej replike, nie sú vylúčené pre cestné komunikácie, ktoré majú vlastnosti predmetnej cesty.

49 V uvedenej hodnotiacej správe sa navyše uvádza, že na základe nápravných opatrení týkajúcich sa oplotenia a na účel uľahčenia úniku v prípade, že by rys španielsky prenikol na predmetnú cestu, sa pozdĺž oplotenia zriadil dostatočný počet únikových miest, ktoré sa nachádzajú v blízkosti takých možných miest preniknutia, akými sú križovatky alebo začiatky a konce oplotenia. Účinnosť týchto únikových miest však

nemohla byť zatiaľ overená, lebo oplotenie plní svoju funkciu dobre a žiaden rys španielsky cez ne neprenikol.

50 Pokiaľ ide o priechody pre živočíchy, mostíky a drenáže, treba odkázať na body 32 až 34 tohto rozsudku.

51 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôkazy, ktoré boli posúdené ako celok, treba konštatovať, že Komisia nepredložila dôkaz o tom, že uskutočnenie projektu úpravy poľnej cesty zvýšilo riziko kolízie pre rysa španielskeho.

52 Hoci sa zdá, že niektoré dôkazy zo spisového materiálu uvádzajú, že situácia v celej lokalite Doñana nie je v prípade požiadavky na ochranu rysa španielskeho uspokojujúca, najmä z dôvodu relatívne vysokého počtu usmrtení jedincov tohto prioritného druhu v dôsledku kolízie, dôkazy, ktoré má k dispozícii Súdny dvor, mu nedovoľujú konštatovať, že samotný projekt úpravy poľnej cesty sprevádzaný nápravnými opatreniami, predstavuje zásah, ktorý by mohol viesť k vymiznutiu rysa španielskeho v dotknutej lokalite, a ktorý by tak mohol vážne ohroziť ekologické vlastnosti tejto lokality.

53 Preto treba prvý žalobný dôvod zamietnuť.

O druhom žalobnom dôvode týkajúcom sa nesplnenia povinností, ktoré žalovanému členskému štátu vyplývajú z článku 12 ods. 4 smernice o biotopoch

Tvrdenia účastníkov konania

54 Komisia poukazuje na to, že hoci španielske orgány priznali náhodné usmrtenie troch rysov španielskych na cestnej komunikácii vedúcej z Villamanrique de la Condesa do El Rocío v roku 1996, respektíve v rokoch 2002 a 2004, nezaviedli systém monitorovania náhodného usmrtenia rysov španielskych na predmetnej asfaltovej ceste a neprijali ochranné opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby toto náhodné usmrtenie nemalo na tento chránený druh negatívny vplyv.

55 Španielske kráľovstvo sa odvoláva na to, že prijalo opatrenia, ktoré sa ukázali byť vhodné a ktoré významne znížili riziko výskytu náhodného usmrtenia. Navyše španielske orgány zabezpečili dostatočnú kontrolu prijatých opatrení a pokračovali v analýze prípadných nových opatrení, ktoré by boli vzhľadom na ochranu a zlepšenie druhu vhodnejšie.

Posúdenie Súdnym dvorom

56 Podľa článku 12 ods. 4 smernice o biotopoch v spojení s prílohou IV písm. a) tejto smernice členské štáty vytvoria systém monitorovania najmä náhodného usmrcovania rysa španielskeho. Na základe zhromaždených informácií členské štáty zabezpečia

ďalší výskum alebo podniknú ochranné opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby najmä náhodné usmrcovanie nemalo výrazný negatívny vplyv na príslušný druh.

57 Pokiaľ ide o vytvorenie systému monitorovania náhodného usmrcovania rysa španielskeho, treba poukázať na to, že podľa zhrnutia záverečnej správy o činnosti citovanej v bode 29 tohto rozsudku, bol na základe zemepisných kritérií vytvorený zoznam údajov o neprirodzenom usmrcovaní rysa španielskeho v dôsledku kolízie. Tak mohli byť vymedzené oblasti, ktoré pre rysa španielskeho v rámci oblasti jeho výskytu predstavujú najväčšie riziko.

58 Pokiaľ ide o ochranné opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, aby náhodné usmrcovanie nemalo výrazný negatívny vplyv na rysa španielskeho, závery týkajúce sa prvého žalobného dôvodu, ktoré odôvodňujú jeho zamietnutie, sa musia uplatniť aj v tomto prípade.

59 Ako uvádza Španielske kráľovstvo, v prejednávanej veci skutočnosť, že španielske orgány pokračovali v analýze nových možných opatrení, ktoré sú schopné zlepšiť podmienky ochrany a zlepšenia druhu, nemôže ako taká viesť ku konštatovaniu, že prijaté opatrenia nevyhovujú cieľu podľa článku 12 ods. 4 smernice o biotopoch, ktorý bol *in concreto* uvedený v bode vyššie.

60 Preto musí byť druhý žalobný dôvod zamietnutý.

61 Bez toho, aby bolo potrebné rozhodovať o neprípustnosti, ktorú namietalo Španielske kráľovstvo vo svojej duplike a ktorá sa zakladá na údajnej neurčitosti a nepresnosti

prvého žalobného dôvodu, z predchádzajúceho vyplýva, že žaloba Komisie sa musí zamietnuť.

O trovách

62 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Španielske kráľovstvo navrhlo zaviazať Komisiu na náhradu trov konania a Komisia nemala úspech vo svojich dôvodoch, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Európska komisia je povinná nahradiť trovy konania.

Podpisy